

SAKARYA
ÜNİVERSİTESİ
TÜRKMER

2025 / Mayıs Ayı Türk Dünyası Gündemi

 turkmer.sakarya.edu.tr

Türk Devletleri Teşkilatı - Azerbaycan - Kazakistan - Özbekistan -
Kırgızistan - KKTC - Macaristan - Türkmenistan

Azerbaycan Cumhuriyeti

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Azerbaycan, Hindistan'ın Pakistan'a Saldırılarını Kınadı

Azerbaycan Dışışleri Bakanlığı, Hindistan'ın Pakistan'a saldırılarını kınayarak, Pakistan halkı ile dayanışma içinde olduklarını bildirdi.

Bakanlıktan 7 Mayıs'ta yapılan açıklamada, Hindistan ile Pakistan arasındaki gerginliğin daha da artmasından endişe duyulduğu belirtildi.

Açıklamada, "Pakistan'a yönelik, sivillerin ölümüne ve yaralanmasına yol açan askeri saldırıları kınıyoruz. Pakistan halkıyla dayanışma içinde olduğumuzu beyan ediyor, masum kurbanların ailelerine başsağlığı, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Tüm tarafları itidalli davranmaya ve ihtilafı diplomatik yollarla çözmeye çağırıyoruz." ifadeleri yer aldı.

Azerbaycan Büyükelçiliğine Saldırı Düzenleyen Sanık İdam Edildi

İran Yargı Erki Sözcüsü Asgar Cihangiri, 27 Ocak 2023'te Azerbaycan'ın Tahran B y kel iliğı'ne düzenlenen silahlı saldırıda güvenlik müdürünün hayatını kaybetmesine ve iki güvenlik personelinin yaralanmasına neden olan Yasin Hüseyinzade hakkında verilen idam cezasının 22 Mayıs'ta infaz edildiğini bildirdi.

Aliyev'den İslam Düşmanlığına Karşı Birlikte Mücadele Etme Çağrısı

Bakü'de 26 Mayıs'ta 3. İslamofobi ile Mücadele Konferansı düzenlendi.

Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in konferansa gönderdiği mesaj, Cumhurbaşkanı Müşaviri Hikmet Hacıyev tarafından okundu.

Cumhurbaşkanı Aliyev, mesajında "Ne yazık ki İslamofobi, son dönemde küresel düzlemde daha belirgin ve sistematik bir nitelik kazanmaya başlamıştır. Şu anda bu olumsuz eğilim yalnızca belli bir ülkede değil dünyanın birçok yerinde gözlemlenmektedir. İslam'a karşı düşmanlık, Müslümanlara karşı nefret ve hoşgörüsüzlük giderek daha da yaygınlaşmakta ve keskinleşmektedir." ifadelerini kullandı.

Azerbaycan'ın Bağımsızlığının 107. Yılı

Azerbaycan'da bağımsızlığın 107. yılı kutlandı. Azerbaycan'ın bağımsızlığı, 28 Mayıs 1918'de Mehmet Emin Resulzade başkanlığındaki Azerbaycan Milli Şurası tarafından ilan edildi.

Azerbaycan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan Osmanlı devleti oldu. İki devlet arasında 4 Haziran 1918'de anlaşma imzalandı. Bu kapsamda dönemin Harbiye Nazırı Enver Paşa, kardeşi Nuri Paşa (Killigil) komutasında bir ordu kurarak Azerbaycan'a yardım gönderdi. "Kafkas İslam Ordusu" ismi verilen ordu, 15 Eylül 1918'de Bakü'yü kurtardı ve hükümet Bakü'ye taşındı.

Aliyev, Erdoğan ve Şerif Laçın'de Görüştü

Aliyev, Laçın kentinde, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Pakistan Başbakanı Muhammed Şahbaz Şerif'in katılımıyla 28 Mayıs'ta düzenlenen Türkiye-Azerbaycan-Pakistan Üçlü Zirvesi'nde konuştu.

Cumhurbaşkanı Aliyev, zirvenin Azerbaycan'ın Bağımsızlık Günü'nde ve Ermenistan işgalinden kurtarılan Laçın'da düzenlenmesinin güçlü bir sembolik anlam taşıdığını belirterek "Bugünkü zirve, ikinci kez gerçekleştiriliyor. Geçen yıl temmuz ayında ilk zirve düzenlenmişti. Bu geleneği sürdüreceğimize eminim." dedi.

Üç ülkenin tarihsel, kültürel ve değer temelli bağlarla birbirine kenetlendiğini vurgulayan Aliyev, "Birbirimizin başarılarıyla gururlanıyor, zor zamanlarda birbirimize destek oluyoruz. Azerbaycan, Pakistan ve Türkiye, her zaman egemenlik, toprak bütünlüğü ve adaletten yana." ifadelerini kullandı.

Kazakistan Cumhuriyeti

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Kazakistan ve BAE Arasında İş Birliği Anlaşmaları İmzalandı

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Veliaht Prensi Şeyh Halid bin Muhammed bin Zayed Al Nahyan, 12 Mayıs tarihinde resmi temaslar için gittiği Astana'da Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev tarafından törenle karşılandı.

Ziyaret kapsamında iki ülke, toplam değeri 5 milyar doları aşan yirmiden fazla ticari anlaşma ve 10 yatırım iş birliği anlaşması imzaladı. Cumhurbaşkanı Tokayev, bu anlaşmaların stratejik ortaklığı derinleştireceğini ve ikili ilişkilere güçlü bir ivme kazandıracağını belirtti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev ile Görüştü

17 Mayıs tarihinde yayınlanan habere göre; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi.

Gerçekleşen telefon görüşmesinde, Türkiye-Kazakistan ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel gelişmeler ele alındı. Aynı zamanda Erdoğan, iki ülke arasındaki iş birliğinin hem ikili düzeyde hem Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) çerçevesinde daha da derinleştirileceğine dair açıklamalarda bulundu.

Astana'da 19 Mayıs Bayramı Kutlaması

Kazakistan'ın başkenti Astana'da, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı dolayısıyla kutlama töreni düzenlendi.

Türkiye'nin Astana Büyükelçisi Mustafa Kapucu'nun ev sahipliğinde düzenlendi. Törende, 19 Mayıs'ın Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecindeki önemine değinildi ve bu tarihi günün sadece Türkiye için değil, diğer milletler için de ilham kaynağı olduğu vurgulandı.

Tokayev ile Putin Telefon Görüşmesi Gerçekleştirdi

28 Mayıs'ta Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev arasında bir telefon görüşmesi gerçekleşti. Görüşmede; ticaret, ekonomi ve enerji alanlarında karşılıklı fayda temelinde yürütölen iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik güncel meseleler ele alındı.

Ayrıca Kazakistan Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi tarafından yapılan açıklamaya göre, liderler iki ölkede arasındaki ilişkilerdeki olumlu gelişmeleri değerlendirmiş ve ikili temasların farklı düzeylerde sürdürölmesi hususunda görüş birliğine varmışır.

Astana'da İtalya-Orta Asya Zirvesi

30 Mayıs tarihinde Astana'da, Kazakistan Cumhurbaşkanı Tokayev'in ev sahipliğinde, Orta Asya ülkeleri ile İtalya arasında ilk kez gerçekleştirilen İtalya-Orta Asya Zirvesi düzenlendi. Zirveye, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan liderleri ile İtalya Başbakanı Giorgia Meloni katıldı.

Zirvede, siyasi diyalogun dışışleri bakanları düzeyinden devlet başkanları seviyesine ulaşmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren Tokayev, bu gelişmenin Orta Asya'nın artan jeopolitik önemini ve İtalya'nın bölgeyle ilişkileri derinleştirme isteğini yansıttığını belirtti.

İtalya ile 4 Milyon Euro Değerinde Anlaşma İmzalandı

İtalya Başbakanı Giorgia Meloni'nin 30 Mayıs'taki Astana ziyareti sırasında İtalya ile Kazakistan arasında toplam 4 milyar euro değerinde, petrol, gaz, yenilenebilir enerji ve su yönetimi gibi alanları kapsayan bir dizi anlaşma imzalandı.

Meloni, ziyaretin sembolik değil, stratejik öneme sahip olduğunu vurgulayarak, "İtalya, Orta Asya ile ilişkileri önceleyen ilk AB ülkesidir," dedi. Tokayev ise, İtalya'nın ülkesinin Avrupa'daki en büyük ticaret ortağı olduğunu söyleyerek, iki ülke arasındaki ticaret hacminin 20 milyar dolara ulaştığını ifade etti.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Ersin Tatar: Aksakallar Konseyi Toplantısının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yapılması Tarihi Bir Gelişme

Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Aksakallar Konseyi Başkanı Binali Yıldırım ve beraberindeki heyeti kabul etti.

2 Mayıs'ta gerçekleşen görüşmede Tatar, Türk Devletleri Aksakallar Konseyi 17. Toplantısının KKTC'de yapılmasını, tarihi bir gelişme olarak nitelendirdi.

Tatar konuşmasında, KKTC'de 1-4 Mayıs tarihlerinde gerçekleşen TEKNOFEST'in Türkiye Cumhuriyeti'ne teknoloji alanında yön vereceği havacılık, uzay ve teknoloji festivali olduğunu ifade etti. KKTC'de yapılan bu organizasyonun öncülüğünü yapan Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür etti.

Avrupa Birliği Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Özel Temsilci Atadı

Avrupa Komisyonu'nun Uyum ve Reformlardan sorumlu eski üyesi ve başkan yardımcısı Johannes Hahn, 14 Mayıs'ta Avrupa Birliği'nin (AB) Kıbrıs Özel Temsilcisi olarak atandı.

Bu atamanın AB'nin, Birleşmiş Milletler (BM) kararları ve AB ilkeleri doğrultusunda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kapsamlı ve sürdürülebilir bir çözüm hedefi konusundaki kararlılığını yansıttığı vurgulandı.

Özel temsilcinin, kapsamlı müzakerelerin yeniden başlaması için zemin hazırlamaya yönelik temaslarda bulunacağı belirtildi.

“Türk Dünyasının Genç Gücü: Bir Millet Üç Devlet Vizyonu Çalıştayı” Düzenlendi

“Türk Dünyasının Genç Gücü: Bir Millet Üç Devlet Vizyonu Çalıştayı” 19 Mayıs’ta Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde düzenlendi. Türkiye, Azerbaycan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti temsilcileri bir araya geldi.

Çalıştayda, “İki Devletli Siyaset” anlayışına Türkiye Cumhuriyeti’nden tam destek aldıklarını belirten KKTC Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Türk Devletleri Teşkilatı’na KKTC’nin gözlemci üye olarak kabul etmesinin tarihi bir gelişme olduğunu ifade etti. Bu gelişmenin kendileri için Azerbaycan ile daha da yakınlaşmaya vesile olduğunu da belirtti.

Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği Heyeti'nin Brüksel Temasları: Bu Bir İlk

Kıbrıs Türk Belediyeler Birliği (KTBB) ve Güzelyurt Belediye Başkanı Mahmut Özçınar, KTBB'nin 19-22 Mayıs tarihleri arasındaki Brüksel temaslarının bir ilk olma özelliği taşıdığını belirtti.

Özçınar, KTBB olarak gerçekleştirilen bu ziyaretin AB ile olan ilişkilerin canlı tutulması için önemli olduğunu vurguladı.

AB ile ilişkilerin nasıl daha iyi bir noktaya getirilebileceği konusunda görüş alışverişinde bulunma fırsatı edindiklerini de ifade etti.

Düşünce Kuruluşları Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Bir Araya Geldi

Türk Dünyası'nın düşünce kuruluşları, KKTC'de düzenlenen “Türk Dünyası Düşünce Kuruluşları II: Doğu Akdeniz ve Kuzey Kıbrıs Forumu” kapsamında 30 Mayıs'ta bir araya geldi.

TDT üyesi ve gözlemci ülkelerinden gelen çok sayıda düşünce kuruluşu temsilcisi ile uzmanın katıldığı forumda, “Türk Devletleri Teşkilatı/Kardeşlikten Stratejik Ortaklığa”, “Medeniyet ve Kültür: Sürdürülebilir Entegrasyon” ve “Geleceği Düşünmek: Türk Dünyası ve Kuzey Kıbrıs” konuları ele alındı.

Kırgız Cumhuriyeti

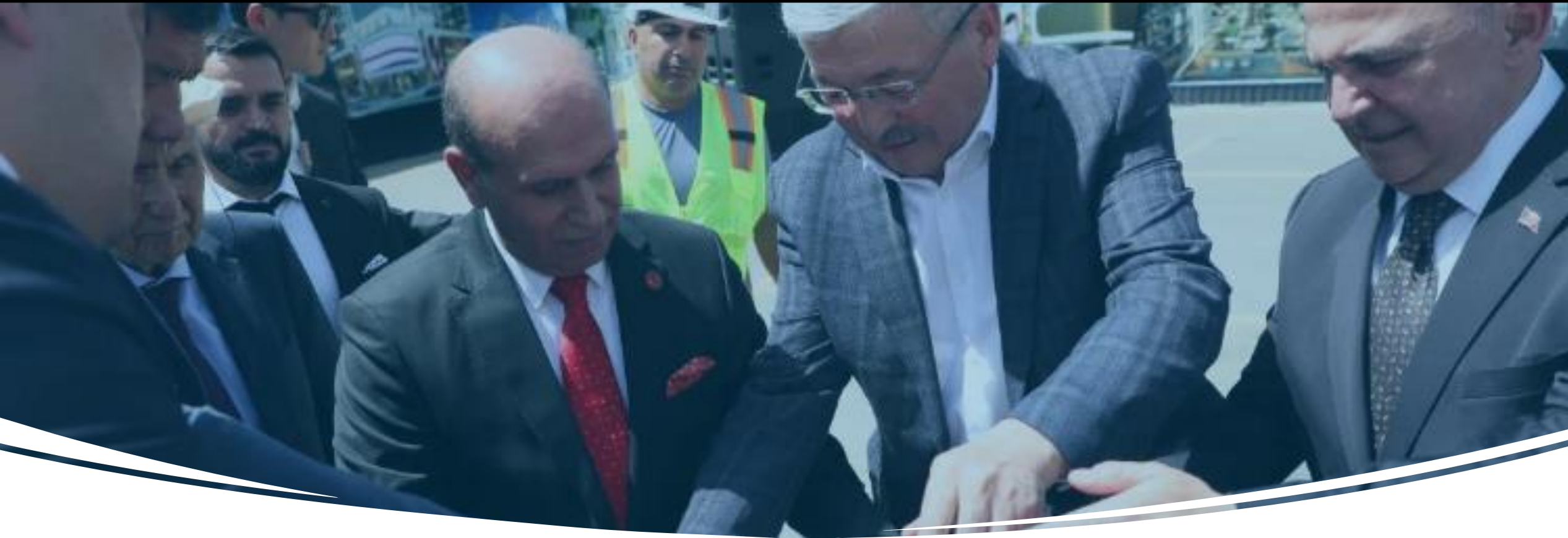
Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkiye ve Kırgızistan, Sosyal Politika Alanında İş Birliğini Görüştü

6 Mayıs tarihinde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Kırgızistan'ın Ankara Büyükelçisi Ruslan Kazakbaev ile bir araya gelerek sosyal politika alanında ikili iş birliğini ele aldı. Görüşmede aile desteği, kadın hakları, engelli ve yaşlılara yardım konuları öne çıkarken, Bakan Göktaş Türk dünyasının ortak kültür ve köklü bağlarının sosyal politikalara güçlü bir zemin sunduğunu vurguladı. Büyükelçi Kazakbaev ise Kırgızistan'ın sosyo-ekonomik reformları kapsamında Türkiye'nin sosyal koruma tecrübesinden faydalanmaya hazır olduklarını belirtti.

Bişkek'te, Türk Yatırımcının Yeni Kompleksi İçin İlk Adım Atıldı

18 Mayıs tarihinde, Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Adulbek Kasımaliev, Bişkek'te inşa edilecek yeni kompleksin temel atma törenine katıldı. Kasımaliev, "Beta İnşaat Yatırımcılık" şirketi tarafından yapılacak bu 21 katlı,  kuleli modern kompleksin, ileri teknolojilerle güvenlik, rahat lojistik ve estetik bir görünüm sağlayacağını belirtti. Bakanlar Kurulu Başkanı, "Beta Stores" ticaret merkezleri ağının başarılı faaliyetlerini takdir ederek Türk yatırımcılara Kırgızistan ekonomisine katkılarından dolayı teşekkür etti. Kasımaliev, Kırgızistan ile Türkiye arasındaki iş birliğinin güçlenmesine vurgu yaparak iki ülke arasındaki ticaret hacminde önemli bir artış yařandėını kaydetti. Ayrıca, Kırgızistan'daki yatırım iklimi ve iş yapma koşullarının iyileştirilmesi için alınan önlemler hakkında bilgi verdi.

Sadır Caparov, Budapeşte'deki Türk Devletleri Teşkilatı Gayrı Resmi Zirvesine Katıldı

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov, 21 Mayıs tarihinde Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Devlet Başkanları Gayriresmi Zirvesi'ne katıldı. "Doğu ile Batı'nın Buluşma Noktası" temasıyla, örgütün gözlemci ülkesi Macaristan'da ilk kez düzenlenen bu toplantıda, Caparov Macaristan'ın Avrupa Birliği (AB) ve Türk dünyası arasında gerçek bir köprü haline geldiğini vurguladı.

Caparov, Kambar-Ata HES-1 projesinin bölgenin enerji sektöründe yeni bir dönem açacağını ve Çin-Kırgızistan-Özbekistan demiryolu projesinin bölgesel bağları güçlendirecek tarihi bir adım olduğunu vurguladı. Ayrıca, Kırgızistan'ın dağlık bölgelerinin sürdürülebilir kalkınmasını desteklediğini ve bu kapsamda Isık-Köl'deki Dünya Dağ Gençlik Festivali ile 2027'deki "Bişkek+25" küresel dağ zirvesi hakkında bilgi verdi.

Kırgızistan'da Türk İş İnsanlarına Yönelik Yatırım Forumu Düzenlendi

27 Mayıs tarihinde Bişkek'te, "Türkiye-Kırgızistan İş İnsanları, Kültür, Dayanışma ve Dostluk Derneği" tarafından "Yatırımcılara Teminatlar ve Teşvikler" konulu bir iş forumu düzenlendi. Forumu, Türkiye'nin Kırgızistan Büyükelçisi Mekin Mustafa Kemal Okem'in yanı sıra, Kırgızistan Cumhurbaşkanlığı Ulusal Yatırım Ajansı ve Bakanlar Kurulu'na bağlı Yatırım Konseyi'nden üst düzey yetkililer ile Türk ve Kırgız iş insanları katıldı.

Etkinlikte, Kırgızistan Ulusal Yatırım Ajansı yetkilileri Şukrab Razakov ve Cazgül Kiyizbayeva, Türk iş insanlarına Kırgızistan'da iş yapma koşulları hakkında detaylı bilgiler sundu. Büyükelçi Mekin Mustafa Kemal Okem, Kırgız hükümetine teşekkür ederek Türk iş insanlarının Kırgızistan ekonomisinin her alanına yatırım yapmaya hazır olduklarını vurguladı. Forumda taraflar, iş birliğini geliştirmek amacıyla diyalogu güçlendirme konusunda mutabık kaldı.

Kırgızistan ve Macaristan'dan Kırsal Bölgelerde İçme Suyu Temini İçin İş Birliği Hamlesi

Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Bakıt Törebayev, 28 Mayıs tarihinde Macaristan Büyükelçisi ve Macaristan'ın "H2O" şirketinin temsilcileriyle bir araya geldi. Görüşmede, Kırgızistan'ın kırsal kesimlerinde yaşayan halkı içme suyuyla buluşturmaya yönelik ortak projeler ele alındı. Kırgızistan Tarım Bakanlığı Basın Servisi'nden yapılan açıklamaya göre, özellikle uzak ve ulaşılması zor bölgelerde, Macaristan'ın "H2O" şirketi tarafından geliştirilen mobil konteyner tipi su arıtma sistemlerinin kullanılması gündeme geldi. Projenin finansmanı için "Macaristan-Kırgızistan" Kalkınma Fonu kaynaklarının kullanılması olasılığına özel önem verilirken, Kırgızistan'da su arıtma tesislerini monte edecek yerel bir fabrika kurulması fikri de masaya yatırıldı.

Görüşme sonunda, taraflar su temini ve kırsal bölgelerin sürdürülebilir kalkınması alanındaki iş birliğini derinleştirme konusunda mutabakata vardı.

Macar Cumhuriyeti

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Eski Başbakan Siyasi Hayatını Bıraktığını Açıkladı

8 Mayıs tarihinde muhalefetteki Demokratik Koalisyon (DK) lideri Ferenc Gyurcsány, parti başkanlığı, parlamento grup liderliği ve milletvekilliğinden istifa ederek siyasi yaşamını sonlandırdı. Bu karar, eři Klára Dobrev tarafından kamuoyuna duyuruldu. Dobrev, Gyurcsány'nin Macar sağıının sistematik saldırılarına son vermek amacıyla böyle bir adım attığını açıkladı.

Klára Dobrev, siyasi liderlikten ayrılan Gyurcsány'nin ardından DK başkanlığına aday olacağını ve seçimlerin birkaç hafta içinde yapılacağını bildirdi. Dobrev ayrıca, kendisiyle Gyurcsány'nin boşanma kararı aldıklarını, ancak bu sürece dair herhangi bir açıklama yapmayacaklarını da kamuoyuyla paylaştı.

Macaristan Avrupa Komisyonu'nun Kararına Karşı Çıkacaklarını Söyledi

8 Mayıs tarihinde Macaristan Dışişleri Bakanı Péter Szijjártó, Avrupa Komisyonu'nun Rus doğalgazından vazgeçme planının uygulanması halinde Macaristan'ın yıllık 1.5 milyar Euro ekonomik kayba uğrayacağını belirtti. Szijjártó, bu planı Macaristan açısından "kabul edilemez" olarak nitelendirerek hükümetin bu girişime "kararlı şekilde" karşı çıkacağını vurguladı.

Bakan, Macar halkının Ukrayna'nın hızlandırılmış Avrupa Birliği (AB) üyeliği sürecinin ekonomik bedelini ödemeye zorlanamayacağını ifade etti. Bu açıklama, Budapeşte'nin hem enerji güvenliği hem de AB'nin genişleme politikalarına yönelik eleştirisinin altını çizmektedir.

Romanya ve Sırbistan'daki Macar Partileri: Mayıs Ayı Görüşmeleri

8 Mayıs'ta Başbakan Viktor Orbán, Romanya Macar Demokratik İttifakı Başkanı Hunor Kelemen ile görüştü. Transilvanya Macarlarının dış politikada önemli bir yerlerini olduğunu belirtti. Romanya'da yakında yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimleri hakkında fikir alışverişinde bulundu.

22 Mayıs'ta Orbán, Voyvodinalı Macarlar İttifakı Başkanı Bálint Pásztor ile görüştü. Sırbistan'da bulunan Macar azınlığını temsil eden partinin Macar-Sırp ilişkilerindeki önemine değinildi. Ayrıca Voyvodina'nın kalkınması için yapılabilecek projeler hakkında konuşuldu.

28 Mayıs'ta Romanya'nın Transilvanya bölgesinde bulunan Praid şehrinde şiddetli bir sel felaketi yaşandı. Avrupa'nın en büyük tuz madenlerinden biri olan Praid Tuz Madeni selden etkilendi. Zararın maliyeti bilinmiyor. Orbán, Kelemen ile sel sonrası görüştü ve yardıma hazır olduklarını söyledi. "Sekelistan bize güvenebilir." dedi.

Tisza Partisi ve Peter Magyar Yabancı Casus Olarak Suçlandı

13 Mayıs tarihinde Orbán yaptığı açıklamada Tisza partisi üyelerini, liderlerini ve parti başkanı Peter Magyar'ı, yabancı ajanlar olarak hareket etmekle suçladı.

İktidar partisi Fidesz'e göre, Tisza Partisi'nin Ukrayna bağlantıları bulunmakta ve Macaristan'ın egemenliğini tehdit etmektedir. Buna dayanak olarak Tisza partisi liderlerinden olan eski genelkurmay başkanı Ruszinszendi Romulusz'un Ukrayna ajanı ve Macaristan düşmanı olduğu iddiasını ortaya attı.

Péter Magyar ise bu suçlamaları reddederek Başbakan Orbán'a iftira ve karalama kampanyası yürüttüğü gerekçesiyle suç duyurusunda bulundu.

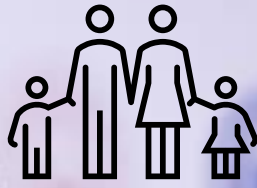

Türk Devletleri Teşkilatı Toplantısı Macaristan'da Yapıldı

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)
Devlet Başkanları Gayriresmi
Zirvesi, ayın 20 ve 21'nde
Macaristan'ın başkenti
Budapeşte'de düzenlendi.

“Doğu ile Batı'nın Buluşma
Noktası” temasıyla yapılan zirve,
TDT tarihinde bir gözlemci
ülkenin ev sahipliğinde
gerçekleştirilmiş ilk zirve oldu.

Macar Bakan Hanko Uluslararası Aile Forumu'na Katıldı

Türkiye Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın "Küreselleşen Dünyada Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi" temasıyla düzenlediği Uluslararası Aile Forumu ayın 22 ve 23'ünde düzenlendi. Farklı ülkelerin temsilcileri toplantılara katıldı.

Macaristan Kültür ve İnovasyon Bakanı Balazs Hanko, Macaristan'ı forumda temsil etti. Macar halkının aile konusunda yapılan destek paketlerinden memnun olduğunu ve Türkiye ile Macaristan'ın aile politikaları konusunda birbirine ilham kaynağı olduğunu söyledi.

AB Milletvekillerinden Von der Leyen'e Tepki

Avrupa Parlamentosu'ndan (AP) 60 milletvekili, Avrupa Komisyonu (AK) Başkanı Ursula von der Leyen'in komisyonun bu yılki Budapeşte Onur Yürüyüşü'ne katılmamayı tavsiye ettiğine dair basına yansıyan haberler nedeniyle hayal kırıklığı yaşadıklarını ifade etti. Macar hükümetinin yıllardır süregelen LGBTİ+ karşıtı kampanyalarının Budapeşte Onur Yürüyüşü yasağıyla doruğa ulaştığı ve bunun AB hukukunu ihlal ettiği belirtildi.

Von der Leyen, Onur Yürüyüşü'ne katılmama yönünde bir talimat vermediğini açıklasa da birçok AB üst düzey yetkilisi etkinliğe katılamayacaklarını belirtti.

”Muhafazakar Siyasi Eylem Konferansı Macaristan: 2025”

Muhafazakar Siyasi Eylem Konferansı (CPAC), 29 ve 30 Mayıs tarihlerinde Budapeşte’de yapılmıştır. CPAC, 1974’ten beri Amerika Muhafazakar Birliği (ACU) tarafından Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) düzenlenmektedir. 2022 yılında ilk defa ABD dışında Macaristan’da yapılan konferans düzenli olarak her yıl yapılmaktadır.

Bu yıl yapılan konferansa AP’deki Macar iktidar partisi Fidesz’in de bulunduğu Patriots For Europe temsilcileri, Batı dünyasından siyasetçiler ve muhafazakar aktivistler katılım sağladı. ABD Başkanı Donald Trump online olarak programda konuşma yaptı ve özgürlüğün Avrupa’daki yeni yüzünün Orta Avrupa olacağını söyledi.

Orbán ise açılış konuşmasında ”liberal-sansür kültürü”nü, AB ve Ukrayna ilişkilerini, ”üniterleşen AB”yi eleştirdi. Konuşma özgürlüğünün önemini altını çizdi.

Özbekistan Cumhuriyeti

Mayıs Ayı Gündemi

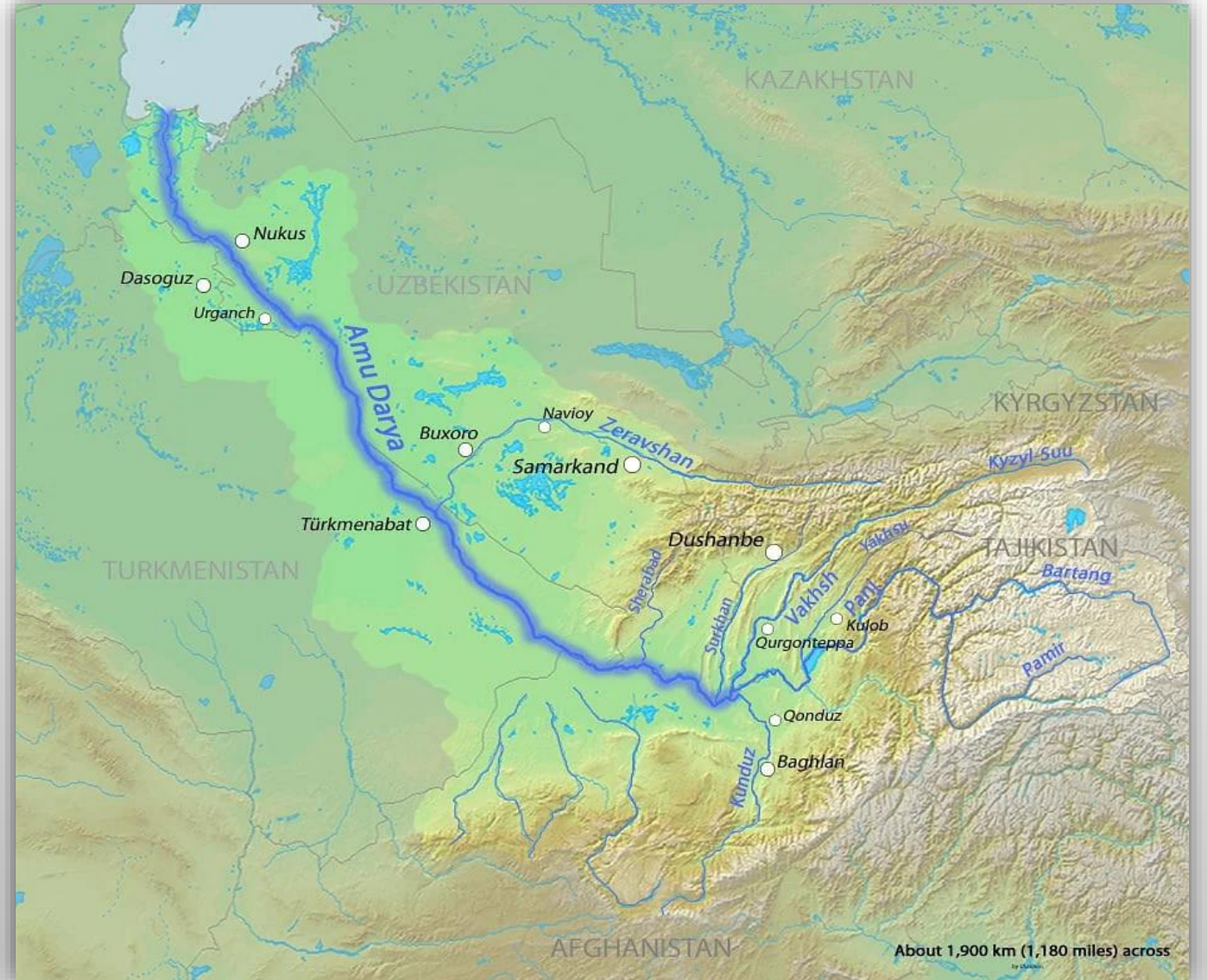
Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Özbekistan ve Afganistan Su Anlaşması İmzalandı

2 Mayıs tarihinde Özbekistan Tarım Bakan Yardımcısı Cemşid Abduzuhurov başkanlığındaki heyet, Afganistan tarım, su ve enerji bakanlıklarından üst düzey yetkililer ve Belh Valisi Hacı Muhammed Yusuf Vefa ile bir araya geldi.

Görüşmede, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesi, tarım ürünlerinin ithalat-ihracat prosedürünün sadeleştirilmesi, bitki karantinası ile ilgili ortaklıkların kurulması, su kaynaklarının sürdürülebilir ve rasyonel kullanımı, Amuderya (Ceyhun) su havzasının ortak yönetimi ile ilgili konular ele alındı.

Görüşmenin ardından Amuderya Nehri'nin sularının ortak yönetimi ve kullanımına dair iki ülke arasında anlaşma imzalandı.

Özbekistan ve İran Ticaret Hacmini Büyütmeyi Hedefliyor

12 Mayıs tarihinde Özbekistan Başbakanı Abdulla Aripov, İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Muhammed Rıza Arif ile bir araya gelerek iki ülkenin mevcut durumu hakkında görüştü. Görüşmede, 500 milyon doları aşan mevcut ikili ticaret hacminin 2 milyar dolara çıkarılması ile ilgili konular ele alındı. Görüşmenin ardından, Özbekistan ile İran arasında 2025-2027 yılları için kapsamlı iş birliğinin güçlendirilmesine yönelik yol haritası, Tercihli Ticaret Anlaşması ürün listesinin genişletilmesine dair belge ve bitki koruma ile karantina alanlarında iş birliği yapılmasını öngören mutabakat zaptı imzalandı.

Özbekistan'da Türk Parası Bulundu

14 Mayıs tarihinde Özbekistan'ın Başkenti Taşkent'te, Özbekistan Bilimler Akademisi Milli Arkeoloji Merkezi Uzmanı Prof. Dr. Gaybulla Babayarov tarafından 6.yüzyıla ait olduğu tahmin edilen madeni Türk parası bulundu. Paranın üzerinde “Türk Kağan” ibaresinin yer aldığını belirten Babayarov, paranın Batı Göktürk dönemine ait olduğunu ifade etti. Ayrıca “Türk Kağan” tabirinin ilk kez bu tür sikkelerde kullanıldığını ve bu ibarenin, etnik-siyasi aidiyeti belirleme amacı taşıması, paranın önemli bir özelliği olduğunu vurguladı.

Türkiye ve Özbekistan Arasında İş Birliği Protokolü İmzalandı

15 Mayıs tarihinde Türkiye ve Özbekistan Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) ve 8. Dönem Toplantısı düzenlendi. Toplantı kapsamında, Türk Dünyası Belediyeler Birliği (TDBB) ile Özbekistan Ekonomi ve Maliye Bakanlığı arasındaki iş birliği protokolü, TDBB Başkanı Uğur İbrahim Altay ile Özbekistan Ekonomi ve Maliye Bakan Yardımcısı İlhomjon Umrzakov tarafından imzalandı. TDBB'nin temel amacının, belediyeler arasında kardeşlik ilişkileri geliştirmek ve tecrübe paylaşımı yapmak olduğunu belirten Altay, Türkiye'deki ve bölgedeki belediyecilik deneyimini Özbekistan'daki belediyelere aktarılması konusunda çalışma yapacaklarını ifade etti.

Özbekistan ve İtalya'dan Stratejik Ortaklık Anlaşması

29 Mayıs tarihinde İtalya Başbakanı Giorgia Meloni, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile Özbekistan'ın Semerkand şehrinde bir araya geldi. Mirziyoyev ve Meloni, iki ülke arasında yenilikçi projeler, değerli mineraller ve tarımsal ham maddelerin işlenmesi, otomotiv endüstrisinde yüksek teknoloji ürünlerinin üretimi, elektronik, enerji, gıda, ilaç, inşaat endüstrisi, tekstil, deri ve mobilya alanlarında iş birliğinin geliştirilmesinin önemini vurguladı. Görüşmenin sonunda, Özbekistan ile İtalya arasında stratejik ortaklık ilişkilerinin geliştirilmesine ilişkin ortak bildiri imzalandı. Ayrıca, Nisan ayında Semerkand'da yapılan Orta Asya-Avrupa Birliği (AB) Zirvesi'nde varılan anlaşmalar kapsamında AB kuruluşlarıyla yapıcı iş birliğinin güçlendirilmesi konusunda mutabık kalan liderler, "Orta Asya-İtalya Zirvesi"nin yapılmasının önemini de belirtti.

Türkmenistan Cumhuriyeti

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

Türkmenistan, Dünya Uçan Disk Federasyonu'na Üye Olarak Kabul Edildi

2 Mayıs tarihindeki habere göre; Türkmenistan Uçan Disk Sporcular Birliği (TFDPU), Dünya Uçan Disk Federasyonu'na (WFDF) 114. üye olarak kabul edildi. Karar, federasyonun kongresinde oy birliğiyle alındı.

Türkmenistan'da 1997 yılından bu yana yapılan uçan disk sporu, TFDPU çatısı altında hızla yaygınlaşıyor. Aşgabat'taki dört kulüpte faaliyet gösteren sporcular, düzenli antrenmanlar ve ülke genelinde turnuvalar düzenleyerek sporun gelişimine katkı sağlamakta.

Bu üyelik sayesinde Türkmen sporcular uluslararası yarışmalara ve antrenör eğitim programlarına daha kolay erişim sağlayacak.

Türkmenistan'da Yeni Jebel Uluslararası Havalimanı Açıldı

2 Mayıs tarihindeki habere göre; Türkmenistan Cumhurbaşkanı Serdar Berdimuhamedov, Balkan vilayetinin Jebel kenti yakınlarındaki yeni Uluslararası Havalimanı'nın açılış törenine katıldı.

Saatte 100 yolcu kapasitesiyle hizmet verecek havalimanı, bölgenin ulaşım altyapısını güçlendirmeyi ve uluslararası iş birlikleri için yeni imkânlar sunmayı hedeflemekte.

Havalimanı, Türkmen Hava Yolları ajansının siparişiyle “Gündogdy” özel şirketi tarafından inşa edildi.

Kazakistan'ın Satti Sondaj Kulesi, Hazar Denizi'nin Türkmen Kesimine Konuşlandırılacak

4 Mayıs tarihindeki habere göre; Kazakistan'ın ilk kendiliğinden yükselen yüzer sondaj kulesi (SEDR) "Satti", Türkmenistan'ın Çeleken sahasında kullanılacak.

KazMunayGaz ve Dragon Oil Turkmenistan arasında imzalanan sözleşme kapsamında, modernize edilen Satti platformu Hazar Denizi'nde sondaj operasyonları için teknik hazırlık sürecinde.

Bu proje, Kazakistan'ın uluslararası petrol hizmetleri pazarındaki etkisini artırırken Türkmenistan ile ekonomik iş birliğini de güçlendirecek.

Kurbankulu Berdimuhamedov, Fransa ile Beş Öncelikli İş Birliği Alanını Sıraladı

7 Mayıs tarihindeki habere göre; Türkmenistan Halk Konseyi Başkanı Kurbankulu Berdimuhamedov, Paris'te düzenlenen Türkmen-Fransız Ekonomik Forumu'nda konuşma yaptı.

Berdimuhamedov, Türkmenistan'ın yatırımcılar için güvenli ortam sunduğunu vurgulayarak Fransız iş çevrelerine petrol ve gaz, uydu teknolojileri, yeşil enerji, turizm ve uzman eğitimi gibi beş öncelikli iş birliği alanı sundu.

Taraflar, bu alanlarda ortak projeler ve iş birlikleri geliştirme konusunda karşılıklı isteklerini dile getirdi.

Türkmenistan, Almanya ile "CA5+1" Formatında Bilimsel İş Birliği Görüşmelerine Katıldı

14 Mayıs tarihindeki habere göre; Türkmenistan temsilcileri, Orta Asya ülkeleri ve Almanya arasındaki “CA5+1” formatlı bilimsel ve siyasi diyalog çerçevesinde Almatı’da düzenlenen yuvarlak masa toplantısına katıldı.

Türkmenistan heyeti, Almanya ile özellikle hidrojen enerjisi, biyoteknoloji, çevre, tıp ve sağlık hizmetleri gibi alanlarda iş birliği potansiyelini vurguladı. Bilimsel araştırma alanındaki iş birliğinin kurumsal bir yapıya kavuşturulması gerektiği belirtildi.

Toplantıda, bölge ülkeleri ve Almanya’nın insan sermayesini geliştirecek ve ekonominin reel sektörüne katkı sağlayacak ortak araştırma projelerine ihtiyaç duyduğu konusunda görüş birliğine varıldı.

**CA5+1, Almanya’nın girişimiyle 2019’da kurulan ve Orta Asya ülkeleriyle çok taraflı iş birliği ve diyalog amacı taşıyan bir platformdur.*

Arkadağ'da Asya Kalkınma Bankası ile İş Birliği Mutabakat Zaptı İmzalandı

18 Mayıs'ta Türkmenistan Devlet Başkanlığı'na bağlı Arkadağ Şehri İnşaatı Devlet Komitesi ile Asya Kalkınma Bankası (ADB) arasında Mutabakat Zaptı Kurbankulu Berdimuhamedov'un katılımıyla imzalandı.

Anlaşma, modern teknolojiler ve dijital çözümler kullanılarak “akıllı” ve “yeşil” şehir konseptine uygun olarak inşa edilen Arkadağ kentinde enerji, su ve kentsel gelişim sektörlerinde iş birliğinin geliştirilmesini amaçlamakta.

İmza töreninin sonunda, ADB Türkmenistan Daimi Temsilcisi Arthur Andrisyak, banka ile ortak yürütülen yatırım projelerinin teşvik edilmesinde ülke hükümetinin özel rolüne dikkat çekti. Ayrıca Asya Kalkınma Bankası'nın Türkmenistan ile iş birliğinin 25. yıl dönümü dolayısıyla kutlama etkinliği düzenlenmesi önerildi.

Türkmenistan'ın BM Ofisi Daimi Temsilcisi Diplomatik Heyet ile Yeni Papa'nın Göreve Başlama Törenine Katıldı

20 Mayıs'ta Türkmenistan'ın Cenevre'deki BM Ofisi Daimi Temsilcisi Büyükelçi Vepa Hacıyev diplomatik bir heyetle, Roma Katolik Kilisesi'nin yeni lideri Papa XIV. Leo'nun göreve başlama törenine katıldı.

Tören, kardinallerin ve Papa'nın tören alanına gelmesiyle başladı. Büyükelçiliğin aktardığına göre Türkmen diplomat, Türkmenistan yönetiminin Papa XIV. Leo'ya tebriklerini ve en iyi dileklerini iletti.

Türkmenistan ve BM, Gençlik Diplomasisinin Geliştirilmesini Değerlendirdi

21 Mayıs'ta Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov, BM Genel Sekreteri Gençlikten Sorumlu Yardımcısı Felipe Paulier ile bir araya geldi.

Taraflar, Aşabat ile BM arasında gençlik politikası alanında iş birliği imkânlarını görüştü. Özellikle Türkmenistan'ın gençlik diplomasisinin gelişmesine katkısına dikkat çekildi.

Taraflar ayrıca, ülke gençliğinin desteklenmesi ve bölgesel ve uluslararası etkinliklerde temsilinin yaygınlaştırılmasını amaçlayan 2025-2027 Gençlik, Barış ve Güvenlik Programı taslağını görüştü.

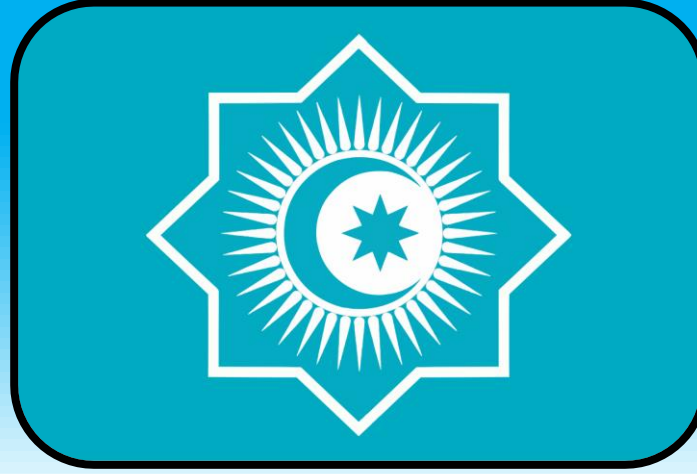

24 Mayıs'ta Pekin'de "Orta Asya - Çin" formatlı dışişleri bakan yardımcılar toplantısı yapıldı. Türkmen tarafını toplantıda Türkmenistan Dışişleri Bakan Yardımcısı Ahmet Gurbanov temsil etti.

Türkmenistan, "Orta Asya-Çin" Formatındaki Dış Politika Toplantısına Katıldı

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre, toplantının gündeminde, bu yılın haziran ayında Astana'da yapılması planlanan "Orta Asya-Çin" formatlı ikinci devlet başkanları zirvesine yönelik hazırlıklara ilişkin konular ele alındı.

Türkmenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan ve Çin Dışişleri Bakan Yardımcıları, önümüzdeki zirvenin ön gündemine ilişkin önerilerde bulundular.

Türk Devletleri Teşkilatı

Mayıs Ayı Gündemi

Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi
(TÜRKMER)

TDT Aksakallar Konseyi 17. Toplantısı KKTC'de Gerçekleştirildi

1-2 Mayıs 2025 tarihlerinde Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) Aksakallar Konseyi 17. Toplantısı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) Girne şehrinde gerçekleştirildi.

Toplantı sırasında Konsey, Kasım 2024'te Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de düzenlenen 16. Aksakallar Toplantısı'nın tavsiyelerinin uygulanmasını gözden geçirdi ve devam eden gündemini görüştü. Ayrıca, TDT zirvelerinde ortaya konan ve TDT'nin acil küresel ve bölgesel zorlukları ele alma konusundaki kararlılığını gösteren girişimleri gözden geçirdiler.

TDT Yüksek Mahkemeleri Konferansı Antalya'da Gerçekleştirildi

7 Mayıs tarihinde Türk Devletleri Teşkilatı Yüksek Mahkemeleri Konferansı Türkiye Cumhuriyeti'nin Antalya şehrinde düzenlendi. Konferansa TDT üye ülkelerinin Yüksek Mahkeme Başkanları ve temsilcileri ile TDT Genel Sekreteri Büyükelçi Kubanıçbek Ömüraliyev katıldı. Katılımcılar, ülkelerinin hukuk sistemi ve TDT ülkeleriyle ikili iş birlikleri hakkında bilgi sundular.

Konferans sırasında TDT Yüksek Mahkemeleri Tüzüğü taraflarca imzalandı.

DEVLETLERİ TEŞKİLATI
YÜKSEK MAHKEMELERİ KONFERANSI

THE CONFERENCE OF THE HIGH COURTS
OF THE ORGANIZATION OF TURKIC STATES

6-7 May 2025, Antalya

TDT Merkez Seçim Komisyonları Danışma Platformu (MSKDP) Kuruldu

14 Mayıs tarihinde Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Kasım Cömert Tokayev'in girişimiyle, Türk Devletleri Teşkilatı (TDT) himayesinde Türk Devletlerinin Merkez Seçim Komisyonları Danışma Platformu (MSKDP), kurularak bu platformun 1. Toplantısı, "Türk Dünyasının Manevi Başkenti" olan Kazakistan'ın Türkistan şehrinde gerçekleştirildi.

Toplantı kapsamında, Üye Devletlerin Merkez Seçim Komisyonları Başkanları, platformun kuruluşuna ilişkin yönetmeliği imzaladılar.

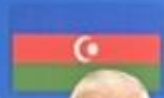
THE ADVISORY PLATFORM OF THE
CENTRAL ELECTION AUTHORITIES
OF THE OTS MEMBER STATES
May 14, 2025

ТМҰМУШЕ МЕМЛЕКЕТТЕРДІҢ
ОРТАЛЫҚ САЙЛАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ
КОНСУЛЬТАТИВТІК ПЛАТФОРМАСЫ
2025 жылғы 14 мамыр

TURKTIME!

Traditions Unification Reforms Knowledge Trust Investments Mediation Energy

Türk Devletleri Teşkilatı'nın Gayriresmî Zirvesi Budapeşte'de düzenlendi

21 Mayıs 2025 tarihinde TDT Devlet ve Hükûmet Başkanları Gayriresmî Zirvesi, Budapeşte'de gerçekleştirildi. Zirve toplantısına, üyelerin devlet başkanları ve TDT Genel Sekreteri katıldı.

“Doğu ile Batı’nın buluşma noktası” temasıyla düzenlenen Gayriresmî Zirve, Devlet Başkanlarının öncelikli alanlarında işbirliğini güçlendirme ve ortak bölgesel ve küresel meseleler hakkında görüş alışverişinde bulunmaları açısından önemli bir fırsat sundu.

Türk Devletleri Teşkilatı Üye Devletlerinin Merkez (Ulusal) Bankaları Konseyi'nin İlk Toplantısı Astana'da düzenlendi

27 Mayıs 2025 tarihinde TDT üye devletlerinin Merkez (Ulusal) Bankaları Konseyi'nin ilk toplantısı, Kazakistan'ın Astana şehrinde gerçekleştirildi. Açılış konuşmasında Genel Sekreter Kubanışbek Ömüraliyev, Merkez (Ulusal) Bankalar Konseyi'nin kurulmasının Türk Dünyası'nda mali işbirliğini derinleştirmeye yönelik stratejik bir adım olduğunu vurgulayarak bu girişimin tarihi önemine dikkat çekti. Konseyin, makroekonomik istikrarı teşvik etme, para politikalarının uyumlaştırılması ve TDT bölgesinde dirençli bir finansal ekosistem inşa etme potansiyeline sahip olduğunu belirtti.

Sakarya Üniversitesi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi

Ülke Araştırmacıları

**Emir
Yılmaz**

**Aslı Nur
Halil**

**Erdem
Yılmaz**

**Gözde
Meryem
Doğan**

**Muhammed
Çağrı
Turhan
&
Emir
Karakoç**

Gizem Özen

**Merve
Albayrak
&
Merve
Boyun**

**Hatice
Çoban
&
Shoira
Abdullaeva**

Yararlanılan Kaynaklar:

- 525.az
- avim.ogr.tr
- edition.cnn.com
- hungarytoday.hu
- miniszterelnok.hu
- tr.euronews.com
- trthaber.com
- turkkon.org
- <https://24.kg/kyrgyzcha/>
- <https://24.kz/kz/zha-aly-tar>
- <https://egemen.kz/>
- <https://kg.akipress.org/>
- <https://haberkibris.com/>
- <https://en.apa.az/>
- <https://turkmenportal.com>
- <https://tr.wikipedia.org/>
- <https://www.aa.com.tr/tr>
- <https://www.azattyk.org/news>
- <https://www.bbc.com/kyrgyz>
- <https://www.election.gov.kz/>
- <https://www.kibrispostasi.com/>
- <https://www.kibrisgazetesi.com/>
- <https://www.trtavaz.com.tr/canli-izle>
- <https://qha.com.tr/>
- <https://xabardor.uz/uz/>
- <https://tmrl.gov.tm/tk/news>
- <https://www.sondakika.com>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.

Yararlanılan Kaynaklar:

- <https://www.kazakistan.kz>
- <https://www.uzdaily.uz/ru>
- <https://www.yeniduzen.com>
- <https://www.ombudsman.gov.tr/>
- <https://www.kktcb.org/tr>
- <https://www.sozcu.com.tr/>
- <https://www.mfa.gov.tr/>
- <https://www.mynet.com/>
- <https://www.trthaber.com/>
- <https://www.atawatan-turkmenistan.>
- <https://tdh.gov.tm/tk>
- <https://www.azathabar.com/z/2246>
- <https://www.trt.net.tr/turkmen/dunya>
- <https://www.voaturkce.com/>
- <https://www.turkmenhabar.com/>
- <https://jeyhun.news/>
- <https://www.mfa.gov.tm/tk/news>
- <https://caa.gov.tm/>
- <https://turkmenistan.gov.tm/tk>
- <https://www.sondakika.com/>
- <https://www.turkmenturkbank.com>
- <https://orient.tm/tm>
- <https://business.com.tm/tr/>
- <https://www.ntv.com.tr/>
- <https://www.washingtonpost.com/>
- <https://turkmentv.gov.tm/>
- <https://business.com.tm/>
- <https://metbugat.gov.tm/>
- <https://www.tv7israelnews.com/>

Görseller, belirtilen kaynaklardan alınmıştır.